

ನವೋದಯ ಕನ್ನಡ ಕಾವ್ಯ ಹಾಗೂ ಸಾಮಾಜಿಕತೆ

ಡಾ. ಪ್ರಹ್ಲಾದ ಕೆ.

ಸಹಾಯಕ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಕನ್ನಡ ವಿಭಾಗ, ಶ್ರೀ ಎಸ್.ಆರ್.ಕಂಠಿ ಕಲಾ ವಾಣಿಜ್ಯ ಹಾಗೂ ವಿಜ್ಞಾನ ಮಹಾವಿದ್ಯಾಲಯ, ಮುಧೋಳ, ಬಾಗಲಕೋಟೆ.

Abstract:

ಸಾಹಿತ್ಯವು ಸಾಪೇಕ್ಷ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ. ಮಾನವನ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಎಲ್ಲ ಅಂಶಗಳೂ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಚರ್ಚೆಗೆ ಒಳಪಡುತ್ತವೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಆಯಾಯ ಕಾಲದ ಸಾಮಾಜಿಕ, ಧಾರ್ಮಿಕ, ರಾಜಕೀಯ ಪರಿಸರದ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಸಾಹಿತ್ಯದಾದವನಿಗೆ ಸಾಮಾಜಿಕ ಪ್ರಜ್ಞೆ ಅವಶ್ಯಕವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಸಾಮಾಜಿಕ ಪ್ರಜ್ಞೆಯಿಲ್ಲದವನು ಕವಿಯಾಗಲಾರನು ಎಂಬ ಭಾವನೆ ಆಧುನಿಕ ಕಾಲದ ಸಾಹಿತ್ಯದ ನಿಲುವುಗಳಲ್ಲೊಂದಾಗಿದೆ. ಸಾಹಿತ್ಯವು ತನ್ನ ಸೃಜನೀಯ ಕಾಲಮಾನದ ಹಂಬಲಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸಲು ತೊಡಗುವ ಹಾಗೆಯೇ ಕಾಲಾನುಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಹೊಸ ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸುತ್ತಾ ಪುನರ್ ಪರಿಶೀಲನೆಗೆ ಒಡ್ಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಕಾರಣದಿಂದ ಸಾಹಿತ್ಯವು ತನ್ನ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಆಗುವ ಬದಲಾವಣೆಗಳಿಗೆ, ಸಮಸ್ಯೆ-ಸವಾಲುಗಳಿಗೆ ಯಾವ ರೀತಿ ಸ್ಪಂದಿಸುತ್ತಾನೆ ಎಂಬ ಅಂಶವು ಮುಖ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಸಾಹಿತ್ಯಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ಭಾಷಿಕವಾಗುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕವಾಗಿಯೂ ವಿಶಿಷ್ಟತೆಯನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಈ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ಅನುಸಂಧಾನಿಸುವುದು ಅಂದರೆ ಒಟ್ಟು ಸಾಮಾಜಿಕ ಸ್ತರಗಳನ್ನು ಮುಟ್ಟುವುದು ಎಂದೇ ಅರ್ಥ.

Keywords: ಆಧುನಿಕ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ, ನವೋದಯ ಸಾಹಿತ್ಯ, ಕನ್ನಡ ಕಾವ್ಯ, ಸಾಮಾಜಿಕತೆ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಪ್ರಜ್ಞೆ.

ಪೀಠಿಕೆ

ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಆಧುನಿಕ ಕನ್ನಡ ಕಾವ್ಯ ವಿಭಿನ್ನ ಪ್ರೇರಣೆ, ಸಂಘರ್ಷಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸಿ ಸಾಗುತ್ತ ಬಂದಿದೆ. ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಸ್ವಪ್ರೇರಣೆಯ ಸೆಳೆತಕ್ಕೊಳಗಾದರೆ ಮತ್ತೆ ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಒತ್ತಡಕ್ಕೊಳಗಾಗಿದೆ. ಹೀಗೆ ಆಂತರಿಕ ಮತ್ತು ಬಾಹ್ಯ ಒತ್ತಾಸೆ ಉದ್ದಕ್ಕೂ ಒಂದಲ್ಲ ಒಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕಾವ್ಯದ ಪರಿಧಿಯಲ್ಲಿ ಬೆರೆತುಹೋಗಿದೆ. ಈ ಅಂಶವು ಆಧುನಿಕ ಕಾವ್ಯ ಚರಿತ್ರೆಗಷ್ಟೇ ಸೀಮಿತವಾಗದೇ ಒಟ್ಟಾರೆ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೂ ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತದೆ. ಮಾರ್ಗ ಹಾಗೂ ದೇಸಿಯಂತೆಯೇ ಈ ಸಂಘರ್ಷ ಆಧುನಿಕ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ವ್ಯಾಪಕ ವಿನ್ಯಾಸದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು

ವಸಾಹತುಶಾಹಿಯ ಆಕ್ರಮಣದಲ್ಲಿ ವಿಸ್ತೃತಗೊಂಡಿದೆ. ಈ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯ ನಿರಂತರತೆಯ ಗತಿಯನ್ನು ಆಧುನಿಕ ಕಾವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಹೀಗೆ ಆಧುನಿಕ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ನೋಡುವಾಗ ನವೋದಯ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂದರ್ಭ ಪ್ರಾಚೀನ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂದರ್ಭಕ್ಕಿಂತ ಭಿನ್ನವಾಗಿದೆ. ಆಧುನಿಕ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಜನ ಸಾಮಾನ್ಯರ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಾಶಸ್ತ್ಯ ಒದಗಿ ಬಂದಿತು. ರಾಜಾಶ್ರಯಕ್ಕೆ ಹೊರತಾದ ಹಾಗೂ ಅವರ ಸುತ್ತ ಹೆಣೆಯಲ್ಪಡುವ ಕಥಾನಕಗಳಿಗಿಂತ ಜನಸಾಮಾನ್ಯರನ್ನು ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸಿಕೊಂಡು ನವೋದಯ ಸಾಹಿತ್ಯ

Please cite this article as: ಪ್ರಹ್ಲಾದ ಕೆ. (2023). ನವೋದಯ ಕನ್ನಡ ಕಾವ್ಯ ಹಾಗೂ ಸಾಮಾಜಿಕತೆ. ಸೃಜನಿ: ಇಂಡಿಯನ್ ಜರ್ನಲ್ ಆಫ್ ಇನ್ನೋವೇಟಿವ್ ರಿಸರ್ಚ್ ಅಂಡ್ ಡೆವಲಪ್‌ಮೆಂಟ್, 2(5), 89-94

ರೂಪುಗೊಂಡಿತು. ಈ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಭಾವನೆ ಪ್ರಧಾನವಾಗಿದ್ದು ಪ್ರಕೃತಿಯನ್ನು, ಸಮಾಜವನ್ನು, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆಯನ್ನು ಭಾವನಾತ್ಮಕ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ವೀಕರಿಸುವುದು ನವೋದಯ ಕವಿಗಳ ಮುಖ್ಯ ಲಕ್ಷಣವಾದವು.

‘ನವೋದಯ’ ಎಂಬುದು ಒಂದರ್ಥದಲ್ಲಿ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಆಂದೋಲನವೂ ಹೌದು. ಅದು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಮರುಹುಟ್ಟಿನ ಕಾಲ. ಈ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಆಧುನಿಕ ಶಿಕ್ಷಣದಿಂದಾಗಿ ಜನರ ಮನೋಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಬದಲಾವಣೆಗಳುಂಟಾದವು. ವ್ಯಕ್ತಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ಹರಣ ಮಾಡುವ ಶಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸುವ ಪ್ರಜ್ಞೆ ಜನರಲ್ಲಿ ಮೂಡಿತು. ವಸಾಹತುಶಾಹಿ ಉಂಟುಮಾಡಿದ ಪ್ರತಿಕೂಲ ಪರಿಣಾಮಗಳಿಗೆ ಪ್ರತಿರೋಧವನ್ನು ತೋರುವ ಕೆಲಸ ಸಾಮಾಜಿಕವಾಗಿ, ರಾಜಕೀಯವಾಗಿ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕವಾಗಿ ನಡೆಯಿತು. ಆಧುನಿಕ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡ ಮಹನೀಯರು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸಮಾನತೆಯ ಆಕಾಂಕ್ಷೆಯನ್ನು ಜನಮಾನಸದಲ್ಲಿ ಮೂಡಿಸಿದರು. ಹೀಗೆ ಆಧುನಿಕ ಸಾಹಿತ್ಯವು ಹೊಸ ಅನುಭವ ಮತ್ತು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಮಾರ್ಗ ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಟ್ಟಿತು.

ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಶಿಕ್ಷಣದ ಫಲವಾಗಿ ಹೊಸ ಸಾಮಾಜಿಕ ಧೋರಣೆಗಳು ಮೈದಳಿದು ಸಾಹಿತಿಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ವಂತಿಕೆ, ಲೌಕಿಕ ದೃಷ್ಟಿ, ವಾಸ್ತವಿಕತೆಯ ಪ್ರಜ್ಞೆ, ವೈಚಾರಿಕತೆ, ನಿಸರ್ಗ ಪ್ರೀತಿ ಮುಂತಾದ ಅಂಶಗಳು ಮೈದೋರಿದವು. ಸಾಮಾಜಿಕ ಬದ್ಧತೆ ಎಲ್ಲರ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಸಾಹಿತಿಗಳ ವಿಚಾರಕ್ಕೆ ಬಂದಾಗ ಇದು ಬರೀ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಮಾತ್ರವಾಗಿರದೆ ಕರ್ತವ್ಯವೂ ಹೌದು. ಇಂತಹ ಕವಿ/ಸಾಹಿತಿಗಳು ಎಲ್ಲ ಕಾಲಕ್ಕೂ ಸಲ್ಲುವವರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಅಂತಹವರ ಬದುಕು ಇತಿಹಾಸ ಸೃಷ್ಟಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ. ಕನ್ನಡ ನವೋದಯ ಪ್ರವರ್ತಕರಾದ ಆಚಾರ್ಯ ಬಿ.ಎಂ.ಶ್ರೀಯವರು ‘ಕನ್ನಡದ ಕಣ್ಣು’ ಎಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಕನ್ನಡ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಸಾಮರಸ್ಯವನ್ನು

ಕುರಿತು ಅವರು ಹಾಡಿದ ರೀತಿ ಆಳದಲ್ಲಿ ಅವರ ಸಾಮಾಜಿಕ ನಿಲುವೂ ಹೌದು. ಭಾಷಾಭ್ಯಾಸ ಹಾಗೂ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಶಿಕ್ಷಣದ ಪ್ರಭಾವದಿಂದಾಗಿ ಯುರೋಪಿನ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಪರಿಚಯವಾಗುವುದರೊಂದಿಗೆ ಅಲ್ಲಿನ ಅನೇಕ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಅನುವಾದಿಸಿ ‘ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಗೀತೆಗಳು’ ಎಂಬ ಕವನ ಸಂಕಲನದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದರು. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲಿಷಿನಲ್ಲಿ ಥಾಮಸ್ ಹುಡ್ ಕವಿಯು ಬರೆದಿರುವ ‘Bridge of Sighs’ ಕವಿತೆಯನ್ನು ‘ದುಃಖಸೇತು’ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಅನುವಾದಿಸಿದರು.

**‘ಅನಾಥೆ ಇವಳೊಬ್ಬ
ಳೀ ಜನ್ಮ ರೋಸಿ,
ವೇದನೆಯನು ತಾಳದೆಯೆ
ಮುಳುಗಿದಳು ಹೊಳೆಗೆ’**

ಕಟುಕ ಕಾಮುಕನೊಬ್ಬನ ಆಸೆಗೆ ತುತ್ತಾಗಿ ಸಮಾಜದಿಂದ ಬಹಿಷ್ಕೃತಳಾಗಿ ಅಪಮಾನವನ್ನು ಸಹಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗದೇ ದುಃಖದಿಂದ ಹೊಳೆಗೆ ಹಾರಿ ಪ್ರಾಣ ಕಳೆದುಕೊಂಡ ಹೆಣ್ಣೊಬ್ಬಳ ಹೃದಯ ವಿದ್ರಾವಕ ಚಿತ್ರಣವನ್ನು ಈ ಕವಿತೆ ಧ್ವನಿಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಕಟ್ಟಿಕೊಟ್ಟಿದೆ. ಕವಿ ಅನಾಥೆಯ ಶವವನ್ನು ಕಂಡು ಅವಳ ಆ ಸ್ಥಿತಿಗಾಗಿ ಮರುಗುವ ಕನಿಕರಿಸುವ ಹೃದಯಾರ್ಥಗುಣ ನಮಗೆ ಇರಬೇಕು ಎಂಬ ಸಂದೇಶವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ.

ನವೋದಯ ಕಾವ್ಯದ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಕವಿ ಪಂಜೆ ಮಂಗೇಶರಾಯರು. ಅವರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕಾವ್ಯರಚನಾ ಸಂದರ್ಭದ ಕಾಲ ಸಾಕಷ್ಟು ಮಡಿವಂತಿಕೆಯಿಂದ ಕೂಡಿತ್ತು. ದೇಶ ಗುಲಾಮಗಿರಿಯನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಇಲ್ಲಿಯ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಬಹು ದಟ್ಟವಾಗಿ ಆವರಿಸಿದ್ದವು. ಪರಿವರ್ತನಾ ರಹಿತವಾದ ಜಡತ್ವವನ್ನು ರೂಢಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪಂಜೆಯವರ ಕಾವ್ಯಸೃಷ್ಟಿ ಆರಂಭಗೊಂಡಿದ್ದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಅವರ ‘ಹೊಲೆಯನ ಹಾಡು’ ಕವನವು ಅತ್ಯಂತ

ಪ್ರಖರವಾಗಿದ್ದು ಸಾಮಾಜಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿರುವ ಜಾತಿಯತೆಯನ್ನು ವಿಡಂಬಿಸುತ್ತದೆ.

**‘ದಿಟ್ಟ ದಿಕ್ಕು ಮಾರಿ ಮಂಡಾಳ
ಹುಟ್ಟು ಹೊಲೆಯ/ಹೋಲಾ/ಚಂಡ ಚಾಂಡಾಲಾ
ಬೊಟ್ಟೆ ಬುಗ್ಗರೆ ಎಂದು ಹೆಸರೆತ್ತಿ ಕೂಗಿ
ಮುಟ್ಟಲಂಜುವೆ ನಿಲ್ಲೆ ದೂರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ’**

ಎಂಬ ಸಾಲುಗಳಲ್ಲಿ ಶೋಷಿತ ವರ್ಗಗಳಲ್ಲಿ ಏಳುತ್ತಿರುವ ಪ್ರತಿಭಟನೆಯ ಧ್ವನಿಯನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಸಾಮಾಜಿಕ ಬದಲಾವಣೆಯ ಆಶಯವನ್ನು ಬಯಸುವ ಇಂತಹ ಕವಿತೆಗಳು ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕೋಲಾಹಲವನ್ನು ಎಬ್ಬಿಸುವ ಸಂಗತಿಗಳಾಗಿದ್ದರೂ ನೊಂದವರ ಧ್ವನಿಯಾಗಿ ನಿಂತು ಸಮಾನತೆಯ ಸಮಾಜ ನಿರ್ಮಾಣದ ಕನಸನ್ನು ನನಸಾಗಿಸ ಹೊರಟ ಪಂಜೆಯವರ ಕಾವ್ಯರಚನೆ ಮಹತ್ತರವಾದುದಾಗಿದೆ.

ನವೋದಯದ ಸ್ಥಿತ್ಯಂತರದ ಕಾಲಘಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಗೊಂಡ ಕವಿತೆಗಳು ಸಮಾಜದ ಅನಿಷ್ಟ ಪದ್ಧತಿಗಳನ್ನು, ಶ್ರೇಣೀಕೃತ ಸಮಾಜದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯೊಳಗಿನ ತಲ್ಲಣಗಳನ್ನು ಕುರಿತಾಗಿದ್ದವು. ಸಮಾನತೆಯ ಸಮಾಜ ನಿರ್ಮಾಣವಾಗಬೇಕಾದರೆ ಜಾತಿವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ವಿನಾಶವಾಗಬೇಕೆಂಬ ಆಶಯ ಬಲವಾಗಿತ್ತು. ಇದಕ್ಕೆ ಉದಾಹರಣೆಯಾಗಿ ರಾಷ್ಟ್ರಕವಿ ಎಂ. ಗೋವಿಂದ ಪೈ ಅವರ ‘ಹೊಲೆಯನು ಯಾರು?’ ಕವನವನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ.

**‘ಹೊಲೆಯನಾನೂರ ಹೊರಗಿರುವವನೆ ಗೆಲೆಯ ?
ಜಾತಿಯಿಂದಲ್ಲ ಗುಣದಿಂದಹನು ಹೊಲೆಯ
ಇಬ್ಬರಾಡುವ ಗುಟ್ಟು ಕದ್ದು ಕೇಳುವವ ಹೊಲೆಯ
ಗಂಡಹೆಂಡಿರ ಬೇರೆ ಮಾಡುವವ ಹೊಲೆಯ
ಚಾಡಿ ಮಾತಾಡಿ ಭೇದವ ಕಲ್ಪಿಸನೆ ಹೊಲೆಯ
ಒಣ ಹರಟೆಯಿಂ ಕಾಲ ಕಳೆಯುವವ ಹೊಲೆಯ’**
(ಗಿಳಿವಿಂಡು)

ಭಾರತೀಯ ಸಾಮಾಜಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಗಿಬಂದ ಕೆಲವು ಆಚರಣೆಗಳು, ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳು, ರೂಢಿಗತವಾದ ನೀತಿ ನಿಯಮಗಳು ಮಾನವನ

ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ಹಿಡಿತದಲ್ಲಿರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಸಲುವಾಗಿ ಹಾಕಿಕೊಂಡಂತವುಗಳಾಗಿವೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯತೆಯು ಒಂದು. ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರು ಮೊದಲಿನಿಂದಲೂ ಜಮೀನ್ದಾರಿ ಪದ್ಧತಿ, ವರ್ಗ-ವರ್ಣವ್ಯವಸ್ಥೆ, ದೌರ್ಜನ್ಯ ದಬ್ಬಾಳಿಕೆಗಳಿಗೆ ಸಿಲುಕಿಕೊಂಡವರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಇಂತಹ ಶೋಷಣೆಯಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆಗೊಳಿಸಲು ಕವಿ ಸಮಾಜದ ಪ್ರತಿಬಿಂಬವಾಗಿ, ಸಮೂಹದ ಮುಖವಾಣಿಯಾಗಿ ಕೃತಿಯ ಮೂಲಕವಾಗಿ ಬದಲಾವಣೆಯನ್ನು ಬಯಸುತ್ತಾರೆ.

**‘ಏನಿತೊ ಶತಮಾನಗಳಿಂದವನ ನಾವ್ ತುಳಿದು
ಗೈದ ಪಾಪದ ಫಲವೆ ನಮ್ಮ ಇಂದಿನ ದಾಸ್ಯ;
ನಮ್ಮೊಳೊಬ್ಬೊಬ್ಬನೂ ಇಂದು ತಾನಸ್ಪೃಶ್ಯ ಆ
ದೇವನೆದುರಿನಲಿ**

**ನಮಗವನು ಕಂಡು ಮುಳಿದು ನಮ್ಮನಿರಿಸಿಹ ದೂರ,
ಬಯಸಿ ನಮ್ಮ**

ನಾವ್ ಶುದ್ಧರಾಗಲೊಲಿವನು;

ಅಂದು ಬಿಡುಗಡೆಯ ಸಿಧ್ಧಿ’ (ರಾಘವ: ಅಸ್ಪೃಶ್ಯನಾರು)

ಇಲ್ಲಿ ಕವಿ ಕಾವ್ಯದ ಮೂಲಕವಾಗಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆಯ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಆಳವಾಗಿ ಬೇರೂರಿದ್ದ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯತೆಯ ಕುರಿತಾಗಿ ವಿಡಂಬನಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಸಾರುತ್ತಾರೆ. ಮನುಷ್ಯ ಮೌಢ್ಯತೆಯನ್ನು ಕಳಚಿಹಾಕಿ ಹೊಸ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಗಬೇಕು ಎಂದು ಆಶಿಸುತ್ತಾರೆ. ಕವಿಯು ಸಂವೇದನಾಶೀಲನಾದಷ್ಟು ಕಾವ್ಯವು ಸಮಾಜಮುಖಿಯೂ, ಸಾರ್ವತ್ರಿಕವೂ, ಸಾರ್ವಕಾಲಿಕವೂ ಆಗುತ್ತದೆ. ಆದ ಕಾರಣ ಇಲ್ಲಿ ಕವಿಯು ನೊಂದವರ ಧ್ವನಿಯಾಗಿ ನಿಂತಿರುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಕವಿಯ ಮನೋಭಾವನೆ ಸಮಾನತೆಯ ಸಮಾಜದತ್ತ ಸಾಗುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ.

ನವೋದಯ ಕವಿಗಳು ಆತ್ಮಜಿಜ್ಞಾಸೆ ಮತ್ತು ಧಾರ್ಮಿಕ ಶೃದ್ಧಿಗಳ ಮೂಲಕ ಮಾನವೀಯತೆ ಹಾಗೂ ಸಾಮಾಜಿಕ ನೆಲೆಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಇಂತಹ ದಾರ್ಶನಿಕ ಕವಿಗಳಲ್ಲಿ ಡಿ.ವಿ.ಜಿ ಅವರಿಗೆ ಮಹತ್ವದ ಸ್ಥಾನವಿದೆ. ಅವರ 'ಮಂಕುತಿಮ್ಮನ ಕಗ್ಗ' ವಿನೂತನ ಶೈಲಿಗೆ, ಚಿಂತನ ಪರ ಕಾಳಜಿಗೆ, ಕಾವ್ಯಭಾಷೆಯ ಅರ್ಥಶಕ್ತಿಗೆ ಮಾದರಿಯಾಗಿ ಮೂಡಿಬಂದಿದೆ. 'ಹಳೆ ಬೇರು ಹೊಸ ಚಿಗುರು ಕೂಡಿರಲು ಮರ ಸೊಗಸು' ಎಂಬ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಸಾಲುಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ವತಂತ್ರದ ಬದುಕು, ಪ್ರಯತ್ನಶೀಲತೆ ಮನುಷ್ಯನಿಗಿರಬೇಕು ಎಂದು ಆಶಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅನುಭವಗಳು ಜೀವನದ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ನಿರ್ದೇಶಿಸುತ್ತವೆ. ಪರಿವರ್ತನೆ, ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಎಂಬ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಹಳತು ಹಾಗೂ ಹೊಸತುಗಳ ಸಮ್ಮಿಲನವಿರುತ್ತದೆ. ಸಾಮಾಜಿಕ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯೆಂಬುದು ಹಳೆಯದು. ಇದು ಬೇರು. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಎಂಬುದು ಹೊಸತು. ಅದು ಚಿಗುರು ಎನ್ನುವಲ್ಲಿ ಹಳತು ಹೊಸತರ ಸಮನ್ವಯ ಸಮಾಜವನ್ನು ಡಿ.ವಿ.ಜಿಯವರು ಕಾಣಬಯಸುತ್ತಾರೆ.

ಅಂತೆಯೇ ಕನ್ನಡ ಕಾವ್ಯಲೋಕದಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಗಮನಸೆಳೆದಿರುವ ಪು.ತಿ.ನರವರ ಕವನ 'ನನ್ನ ನಾಯಿ'. ಸ್ವಶ್ಚ ಮತ್ತು ಅಸ್ವಶ್ಚತೆಗಳ ನಡುವೆಯೇ ಪ್ರೀತಿ ಪ್ರೇಮಭಾವವನ್ನು ಬಿತ್ತುವ ಈ ಕವನವನ್ನು ದೃಷ್ಟಾಂತವೊಂದರ ಮೂಲಕ ಕಾವ್ಯವಾಗಿಸಿದ್ದಾರೆ. ನಾಯಿಮರಿಯೊಂದಕ್ಕೆ ಹಾಲು ಅನ್ನವಿಟ್ಟು ಸಾಕಿದರೂ ಮುಟ್ಟಿಸಿಕೊಳ್ಳದ ಯಜಮಾನನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ಚಳಿಯಲ್ಲಿ ಕಂಬಳಿ ಹೊದಿಸಿ, ಪ್ರೀತಿ ತೋರಿಸಿದ ದಾರಿಹೋಕ ಕುರುಬಗೌಡನ ಹಿಂದೆ ಹೊರಟ, ಕುಲ, ಜಾತಿ, ಅಂತರಗಳರಿಯದ ನಾಯಿಮರಿ ಪ್ರೀತಿಗೊಲಿದ ಪರಿಯನ್ನು ಹಾಡಾಗಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಆಗಿನ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ರೂಢಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಜಾತಿ ಮತ ಕುಲ ಮುಂತಾದ ವಿರೋಧಿ ವಿಚಾರಗಳನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಬಿಟ್ಟವರು ತಮ್ಮ ಒಡೆದು ಆಳುವ ರಾಜಕೀಯ ನೀತಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಭಾರತೀಯರಲ್ಲಿ ದ್ವೇಷದ ಮನೋಭಾವನೆಗಳನ್ನು ಇನ್ನಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಿಸಿದರು. ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ಅಸಮತೋಲನ ಭಾವದಿಂದಾಗಿ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಉದ್ಭವಿಸುತ್ತವೆ.

ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಅತಿರೇಕಕ್ಕೇರಿ ಸಂಘರ್ಷಕ್ಕೆ ದಾರಿ ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತವೆ. ಇಂಥ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಸಮಾಜಮುಖಿಯಾಗಿ ಚಿಂತಿಸುವ ಕವಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಅನ್ಯಾಯಗಳನ್ನು ಕಂಡು ಆಕ್ರೋಶ ತೋರುವುದು ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೇ ಸಮಕಾಲೀನ ಜನತೆಯ ಸಾಮಾಜಿಕ ಮೌಲ್ಯಗಳು, ಆತಂಕಗಳು, ಜವಾಬ್ದಾರಿಗಳು ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಅರ್ಥೈಸಿಕೊಂಡು ಕಾವ್ಯದ ಮೂಲಕ ಬದಲಾವಣೆಯನ್ನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳುವ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಈ ಬಗೆಯ ಸಾಮಾಜಿಕ ಪ್ರಜ್ಞೆಯಿಂದಾಗಿ ಕಾವ್ಯಕ್ಕೆ ಸಾಮಾಜಿಕ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಮತ್ತು ಬದ್ಧತೆಗಳು ಹೆಚ್ಚುತ್ತವೆ. ಉತ್ಪಾದನಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಆಧುನಿಕತೆ ಪ್ರವೇಶಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಗ್ರಾಮೀಣ ಕಸುಬುದಾರರು ತಮ್ಮ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು, ಬೇರೆ ಕಸುಬನ್ನು ಅರಸಿ ನಗರಕ್ಕೆ ಬಂದರು. ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಕೌಟುಂಬಿಕ ನೆಮ್ಮದಿ ಕೆಡುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ವಿಘಟನೆಯೂ ಆಯಿತು. ಇಂತಹ ಬಿರುಕಿನ ಕ್ಷಣಗಳಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯ ಮತ್ತು ಸಮಾಜದ ನಡುವಿನ ಏಕೀಕೃತ ಸಾಮರಸ್ಯವನ್ನು ಕವಿಗಳು ಕಾವ್ಯದ ಮೂಲಕ ಸಾಧಿಸಿದರು. ಪುತಿನ, ಬೇಂದ್ರೆ, ಕುವೆಂಪು, ಮುಂತಾದವರ ಕವಿತೆಗಳನ್ನು ಈ ನೆಲೆಯಿಂದ ಗ್ರಹಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಬೇಂದ್ರೆಯವರು ವಸಾಹತುಶಾಹಿ ಅನುಭವವನ್ನು ಅದರ ವಿನಾಶಕಾರೀ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ದೇಸಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಕಾವ್ಯದ ಮೂಲಕವಾಗಿ ಗುರುತಿಸುತ್ತಾರೆ. 'ಕುರುಡು ಕಾಂಚಾಣ', 'ನರಬಲಿ', 'ಭೂಮಿ ತಾಯಿಯ ಚೊಚ್ಚಲ ಮಗ' 'ಅನ್ನಾವತಾರ' ಮುಂತಾದ ಕವನಗಳಲ್ಲಿ ಬಂಡವಾಳಶಾಹಿ ಹಾಗೂ ವಸಾಹತುಶಾಹಿಗಳು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದ ದುರಂತಗಳನ್ನು ತೆರೆದಿಡುತ್ತಾರೆ.

'ಕುರುಡು ಕಾಂಚಾಣ ಕುಣಿಯುತ್ತಲಿತ್ತೋ'

ಕಾಲಿಗೆ ಬಿದ್ದವರ ತುಳಿಯುತ್ತಲಿತ್ತೋ'

ಈ ಕವನವು ಹಣದ ಮತ್ತಿನಿಂದ ಹಾಗೂ ದುರಹಂಕಾರದಿಂದ ಮೆರೆಯುತ್ತಿರುವವರನ್ನು

ವಿಡಂಬಿಸುವ ಮೂಲಕ ಅದರಿಂದಾಗುವ ದುಷ್ಪರಿಣಾಮದ ಸೂಚನೆಯನ್ನೂ ನೀಡುತ್ತದೆ. ಬಡತನದ ಪರಿಣಾಮದಿಂದ ಮಕ್ಕಳು ಮಹಿಳೆಯರು ಹಿಂಸೆ ಪಡುವ ಭೀಕರ ದೃಶ್ಯವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಡುತ್ತದೆ.

‘ಬಾಣಂತಿಯೆಲುಬು ಸಾ

ಬಾಣದ ಬಿಳುಪಿನಾ

ಕಾಣದ ಕಿರುಗಿಜ್ಜೆ ಕಾಲಾಗ ಇತ್ತೋ

ಸಣ್ಣ ಕಂದಮ್ಮಗಳ ಕಣ್ಣಿನ ಕವಡೀಯ

ತಣ್ಣನ್ನ ಜೋಮಾಲೆ ಕೊರಳೊಳಗಿತ್ತೋ’

ಹಣದ ಅಟ್ಟಹಾಸ, ಆರ್ಭಟ, ಶೋಷಣೆ, ಅಮಾನವೀಯ ವರ್ತನೆ ಇವುಗಳನ್ನು ರೂಪಕದ ಮೂಲಕ ತಿಳಿಸುತ್ತಾರೆ. ರೈತಾಪಿ ವರ್ಗದವರ ಯಾತನೆ ನೋವುಗಳನ್ನು ‘ಭೂಮಿ ತಾಯಿಯ ಚೊಚ್ಚಲ ಮಗ’ ಕವನವು ಅನುಭವಕ್ಕೆ ತಂದುಕೊಡುತ್ತದೆ. ‘ಅನ್ನಾವತಾರ’ ಕವನವು ವಸಾಹತು ಕಾಲದ ನೋವಿನ ಚಿತ್ರಣವನ್ನು ತೆರೆದಿಡುತ್ತದೆ. ಮನುಷ್ಯ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮವಾಗಿ ಬಾಳ್ವೆ ನಡೆಸಬೇಕಾದರೆ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಸೌಕರ್ಯಗಳೂ ದಕ್ಕಬೇಕು. ಯಾವ ಸಂಪತ್ತಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಸರಿಯೇ ಮೂಲ ಅವಶ್ಯಕತೆಯಾದ ಅನ್ನ ಇರಲೇಬೇಕು. ಅನ್ನವಿಲ್ಲದಾಗ ಕೆರಳುವ ಹಸಿವು ಮನುಷ್ಯರ ಎಲ್ಲ ಕರ್ತೃತ್ವ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ನಾಶಮಾಡುತ್ತದೆ. ದೇಹದ ಚೈತನ್ಯವನ್ನು ಹೊಸಕಿ ದಾಸ್ಯಕ್ಕೆ ತಳ್ಳುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಹಸಿವು ಸಮಾಜವನ್ನು ಕಬಳಿಸಿದಂತೆಲ್ಲ ಮೌಲ್ಯಗಳು ಅಧಃಪತನದತ್ತ ಸಾಗುತ್ತವೆ. ವರ್ಗವೈಷಮ್ಯದಿಂದಾಗಿ ಸಂಪತ್ತಿನ ವಿತರಣೆಯಲ್ಲಿನ ಅಸಮಾನತೆ ಸಾಮಾಜಿಕ ವಿಷಮತೆಗೆ ಕಾರಣ ಎಂಬುದನ್ನು ಕವಿ ಗುರುತಿಸುತ್ತಾರೆ. ನೂರಾರು ದೇವರುಗಳು ಹಲವಾರು ವೇಷದಲ್ಲಿ, ಹಲವಾರು ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಅವತರಿಸಿದರೂ ‘ಅನ್ನದೇವರು ಮಾತ್ರ ಬರಲಿಲ್ಲ, ಇನ್ನೂ ಬರಲಿಲ್ಲಾ’ ಎನ್ನುವಲ್ಲಿನ ವಿಷಾದ ಕರುಳನ್ನು ಹಿಡುತ್ತದೆ. ವ್ಯಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಸಮಾಜ, ಆದರ್ಶ ಮತ್ತು ವಾಸ್ತವ, ನಂಬಿಕೆ ಮತ್ತು ವೈಚಾರಿಕತೆ, ಲೌಕಿಕ ಮತ್ತು ಅಲೌಕಿಕಗಳಂತಹ

ಹಲವಾರು ದ್ವಂದ್ವಗಳ ನಡುವೆಯೂ ಅಖಂಡ ಮಾನವೀಯ ನೆಲೆಗಾಗಿ ತುಡುವ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಬೇಂದ್ರೆಯವರ ಹಾಗೆಯೇ ಕುವೆಂಪು ಅವರ ಕವನಗಳಲ್ಲೂ ಕಾಣುತ್ತೇವೆ.

ಈ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಕುವೆಂಪುರವರ ‘ಕಲ್ಪಿ’ ಕವನವು ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಕುರಿತಾಗಿದೆ. ಸಮಾಜದಲ್ಲಿಯೂ ಅನ್ಯಾಯ, ಅಸಮಾನತೆ, ಮೌಢ್ಯಗಳಿಗೆ ಒಳಗಾಗಿರುವ ಬಡಜನತೆಯ ಮನದ ವ್ಯಥೆ, ಕ್ರೋಧಗಳೇ ಕಲ್ಪಿಯ ರೂಪವನ್ನು ತಾಳಿ ಭೀಕರ ಕ್ರಾಂತಿಯನ್ನುಂಟುಮಾಡಿವೆ.

‘ಬಡವರ ಗೋಳನು ಕೇಳದ ಕಿವುಡರು

ಹೊಟ್ಟೆಯ ಪಾಡಿಗೆ ಕಾವಿಯನುಟ್ಟು

ಬಡವರ ಹಸಿವಿಗೆ ಮೌಢ್ಯವ ಕೊಟ್ಟು

ಸುಖಸಂಪತ್ತನ್ನು ಕೊಂಡವರು

ಮೃಷ್ಟಾನ್ನವನೇ ಉಂಡವರು

ಬಡವನ ಜಠರಾಗ್ನಿಯೆ ಬಡಬಾಗಿ

ಬಡವನೆ ಕಲಿಯುಗದಂತ್ಯದ ಕಲ್ಪಿ’

ತಮ್ಮ ಜೀವನೋಪಾಯಕ್ಕಾಗಿ ಕಾವಿಯನ್ನು ತೊಟ್ಟವರು, ಪುರೋಹಿತ ವರ್ಗದವರು ಬಡ ಜನತೆಯನ್ನು ಶೋಷಣೆ ಮಾಡುತ್ತಾ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಬಡವರಾಗಿ ಜನಿಸಿ, ಕಷ್ಟಕಾರ್ಪಣ್ಯಗಳಿಗೆ ಗುರಿಯಾಗುವುದು ಪೂರ್ವ ಜನ್ಮದ ಕರ್ಮಾಧಾರಿತ ಎಂದು ಬಡವರಲ್ಲಿ ಅಜ್ಞಾನದ, ಮೌಢ್ಯದ ಬೀಜವನ್ನು ಬಿತ್ತಿ ಬೆಳೆಸುವುದಲ್ಲದೇ, ಅವರ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಕಿತ್ತುಕೊಂಡು ತಾವು ಸುಖ ಜೀವನವನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇಂತಹವರು ಬಡವರ ಜಠರಾಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಂದರೆಂದು ವೇದ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ನಿರಂತರವಾಗಿ ಶೋಷಣೆಗೆ ಒಳಗಾಗಿದ್ದವನೇ ಕಲಿಯುಗದಂತ್ಯದ ಕಲ್ಪಿಯಾಗಿದ್ದಾನೆಂಬುದನ್ನು ಕವನದ ಮೂಲಕ ಗಮನಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಸಮಾನತೆಯನ್ನು ಬಯಸುವ ಕವಿ ಕುವೆಂಪುರವರು ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಶಾಹಿ ಬಂಡವಾಳಶಾಹಿಗಳ ತುಳಿತಕ್ಕೆ ಒಳಗಾದ ಬಡಸಾಮಾನ್ಯರನ್ನು ಕುರಿತಾಗಿ

'ಶ್ರೀಸಾಮಾನ್ಯ'ರ ದೀಕ್ಷಾಗೀತೆ ಕವನದಲ್ಲಿ 'ಸರ್ವರಿಗೆ ಸಮಬಾಳು, ಸರ್ವರಿಗೆ ಸಮಪಾಲು' ಎಂದು ಸಾರಿದ್ದಾರೆ. ಸಾಮಾಜಿಕ, ಆರ್ಥಿಕ ವಿಷಯವನ್ನು ಮೂಲತತ್ವವಾಗಿಸಿಕೊಂಡ ಈ ಕವನವು ಹೊಸ ಸಮಾಜ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗುವ ಎಲ್ಲ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ಇದುವರೆಗೆ ದಾಸ್ಯಕ್ಕೆ ತಲೆಬಾಗಿದ್ದು ಸಾಕು, ಆ ಸ್ಥಿತಿಯಿಂದ ಸೆಳೆದು ನಿಲ್ಲಬೇಕೆಂಬ ಒತ್ತಾಸೆ ಕವನದಲ್ಲಿದೆ.

**'ನಿಲ್ ಇನ್, ದಿಟ್ಟಿಗೆ ನಿಲ್ ಇನ್!
ಬಾಗಿದ ಸೊಂಟವ ನೆಟ್ಟಿಗಿಡು
ಬೆದರಿದ ಬೆನ್ನಂ ನೇರ ಮಾಡು
ನೆಲ ನೋಡುವ ಕಣ್ಣಂ ಮೇಲೆತ್ತಿ
ಎದುರಾಳಿಯ ಮೊಗ ನೋಡು'**

ಸಾಮಾಜಿಕ ಕ್ರಾಂತಿಯ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಸಂವೇದನೆ ಈ ಕವನದಲ್ಲಿ ಅಡಗಿದೆ. ಇವು ಸಾಮಾನ್ಯನಲ್ಲಿ ಸ್ವಾಭಿಮಾನದ ಕಿಚ್ಚನ್ನು, ಆತ್ಮವಿಶ್ವಾಸವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಸ್ಪೈರ್ಸ್‌ಗಳ ಸಾಲುಗಳಾಗಿವೆ. ಕುವೆಂಪುರವರು ಸಾಮಾನ್ಯರ ಶೋಷಿತರ ಬದುಕಿನ ಬವಣೆಗಳನ್ನು ಅರಿತವರಾಗಿದ್ದರು. ಪರಕೀಯ ಆಕ್ರಮಣದಿಂದ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಮುಖ್ಯ ನೆಲೆಗಳು ತೀವ್ರ ಆಘಾತಕ್ಕೆ ಗುರಿಯಾಗಿದ್ದವು. ಸಾಮಾಜಿಕವಾಗಿ, ಧಾರ್ಮಿಕವಾಗಿ, ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಶೋಷಣೆಗೆ ಒಳಗಾದವರನ್ನು, ಪರಕೀಯರಿಂದ ದಾಸ್ಯಕ್ಕೆ ಒಗ್ಗಿ ಹೋಗಿರುವ ಮನಸ್ಸುಗಳನ್ನು ಎಚ್ಚರಿಸುವ ಹುರಿದುಂಬಿಸುವ ಕೆಲಸವನ್ನು ಕವನದ ಮೂಲಕ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಸರ್ವಸಮಾನತೆಯ ಸಮಾಜ ಕಟ್ಟುವುದಕ್ಕೆ ಎಲ್ಲರೂ ಸಾಮಾನ್ಯತೆಯ ದೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಕೈಗೊಂಡು ಒಗ್ಗೂಡಿ ಮುನ್ನಡೆಯಬೇಕೆಂಬ ಆಶಯವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಹೀಗೆ ನವೋದಯ ಕವಿಗಳು ಸಮಾಜದ ಆಗುಹೋಗುಗಳಿಗೆ ಸ್ಪಂದಿಸುವ ರೀತಿ ಹಾಗೂ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ಮಾಡುವ ಕ್ರಮ ಗಮನಾರ್ಹವಾಗಿವೆ. ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯ ಸತ್ವವನ್ನು ಹದಗೊಳಿಸಿ ಆಡುನುಡಿಗೇ ಸಮೀಪವಾದ ಭಾಷೆಯ ಮೂಲಕ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಗೊಳಿಸಿದ್ದು ನವೋದಯ ಕಾಲದ

ಸಾಧನೆಯಾಗಿದೆ. ಸಮಾಜಮುಖಿಯಾಗಿ ಚಿಂತಿಸುವ ನವೋದಯ ಕವಿಗಳು ಹಾಗೂ ಅವರಿಂದ ರಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಕವನಗಳು ಬಹಳಷ್ಟಿವೆ. ಆದರೆ ಇಲ್ಲಿ ಕೆಲವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಲಾಗಿದೆ. ಮನುಷ್ಯ ಸಂಘಜೀವಿಯಾಗಿ ಬೆಳೆಯಬೇಕಾದ ಅಗತ್ಯವನ್ನು ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿರಿಸಿಕೊಂಡು ಮಾನವಪರವಾದ ನಿಲುವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವುದು ನವೋದಯ ಕವಿಗಳ ಮುಖ್ಯ ಆಶಯವಾಗಿದೆ.

ಸಾಮಾಜಿಕ ಬದ್ಧತೆ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಪ್ರಜ್ಞೆ ಅನ್ನುವುದು ಕವಿ ಅಥವಾ ಸಾಹಿತಿಗಳ ಬದುಕಿನ ಭಾಗ ಮಾತ್ರವಾಗಿರದೇ ಎಲ್ಲರ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯಾಗಿದೆ. ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ದಾರ್ಶನಿಕರು, ಸಮಾಜ ಚಿಂತಕರು, ಸಂತರು ತಮ್ಮದೇ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಚಿಂತಿಸಿ ಆರೋಗ್ಯಪೂರ್ಣ ಸಮಾಜವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಡುವಲ್ಲಿ ಸಹಾಯಕರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಅವರಾಡಿದ ಮಾತು, ನಡೆಸಿದ ಬದುಕು, ಸಾಹಿತ್ಯ ಎಲ್ಲವೂ ಮಾನ್ಯ ಹಾಗೂ ಮಹತ್ವಪೂರ್ಣವಾದವುಗಳು.

ಪರಾಮರ್ಶನ ಗ್ರಂಥಗಳು

- ಅನಂತನಾರಾಯಣ. ಎಸ್. (2011). *ಹೊಸಗನ್ನಡ ಕವಿತೆಯ ಮೇಲೆ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಕಾವ್ಯದ ಪ್ರಭಾವ*. ಡಿ.ವಿ.ಕೆ.ಮೂರ್ತಿ ಪ್ರಕಾಶನ.
- ನಾಗರಾಜ ಡಿ.ಎಲ್. (2015). *ಶಕ್ತಿ ಶಾರದೆಯ ಮೇಳ*. ಅಕ್ಷರ ಪ್ರಕಾಶನ.
- ಶೇಷಗಿರಿರಾವ್ ಎಲ್.ಎಸ್. (2013). *ಹೊಸಗನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಚರಿತ್ರೆ*. ಅಂಕಿತ ಪುಸ್ತಕ.
- ಶಿವರುದ್ರಪ್ಪ ಜಿ.ಎಸ್. *ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಮೌಲ್ಯ*. ಬೆಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ.
- ಶಿವಾರೆಡ್ಡಿ ಕೆ.ಸಿ. (ಸಂ.) (2020). *ಕುವೆಂಪು ಸಮಗ್ರ ಕಾವ್ಯ ಸಂಪುಟ-1*, ಪ್ರಸಾರಾಂಗ, ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ.
- ವೀರಣ್ಣ ಸಿ. (ಸಂ.). *ಕನ್ನಡ ಪ್ರತಿಭಟನಾ ಕಾವ್ಯ*.